

Vergaderjaar 2006–2007

21 501-30

Raad voor Concurrentievermogen

27 813

EU Structuurfondsen

Nr. 159

¹ Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), Crone (PvdA), Schreijer-Pierik (CDA), Vendrik (GroenLinks), Ten Hoopen (CDA), Roland Kortenhorst (CDA), Hessels (CDA), ondervoorzitter, Van der Ham (D66), Van Velzen (SP), Aptroot (VVD), Smeets (PvdA), Dezentjé Hamming (VVD), Kraneveldt-van der Veen (PvdA), voorzitter, Irrgang (SP), Jansen (SP), Biskop (CDA), Ortega-Martijn (ChristenUnie), Blanksma-van den Heuvel (CDA), Van der Burg (VVD), Graus (PVV), Zijlstra (VVD), Besselink (PvdA), Gesthuizen (SP), Ouwehand (PvdD) en Vos (PvdA).
Plv. leden: Van der Staaij (SGP), Kalma (PvdA), Jan Jacob van Dijk (CDA), Duyvendak (GroenLinks), Van Vroonhoven-Kok (CDA), Kortenhorst (CDA), Rouwe (CDA), Koşer Kaya (D66), Ulenbelt (SP), Blok (VVD), Samsom (PvdA), Weekers (VVD), Van Dam (PvdA), Karabulut (SP), Luijben (SP), De Nerée tot Babberich (CDA), Cramer (ChristenUnie), Atsma (CDA), Schippers (VVD), Madlener (PVV), Neppéus (VVD), Blom (PvdA), Gerkens (SP), Thieme (PvdD) en Heerts (PvdA).

² Samenstelling:

Leden: Van der Vlies (SGP), Van de Camp (CDA), voorzitter, Depla (PvdA), Slob (ChristenUnie), Remkes (VVD), Joldersma (CDA), Jan de Vries (CDA), Van Vroonhoven-Kok (CDA), Jan Jacob van Dijk (CDA), Aptroot (VVD), Leerdam (PvdA), Kraneveldt-van der Veen (PvdA), Roefs (PvdA), ondervoorzitter, Abel (SP), Van Leeuwen (SP), Verdonk (VVD), Biskop (CDA), Bosma (PVV), Pechtold (D66), Zijlstra (VVD), Jasper van Dijk (SP), Besselink (PvdA), De Rooij (SP), Ouwehand (PvdD) en Dibi (GroenLinks).
Plv. leden: Van der Staaij (SGP), Ferrier (CDA), Gill'ard (PvdA), Anker (ChristenUnie), Weekers (VVD), Atsma (CDA), Sterk (CDA), Vietsch (CDA), Schinkelshoek (CDA), Ten Broeke (VVD), Van Dijken (PvdA), Hamer (PvdA), Van Dam (PvdA), Van Bommel (SP), Langkamp (SP), Dezentjé Hamming (VVD), Jonker (CDA), Fritsma (PVV), Van der Ham (D66), Nicolai (VVD), Leijten (SP), Bouchibti (PvdA), Gerkens (SP), Thieme (PvdD) en Azough (GroenLinks).

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 29 mei 2007

De vaste commissie voor Economische Zaken¹ en de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap² hebben op 19 april 2007 overleg gevoerd met minister Van der Hoeven van Economische Zaken over:

- **het verslag Raad voor Concurrentievermogen van 19 februari 2007 (21 501-30, nr. 155);**
- **de Agenda Informele Raad voor Concurrentievermogen van donderdag 26 tot en met zaterdag 28 april 2007 (21 501-30, nr. 157);**
- **de brief van de ministers van Economische Zaken en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer d.d. 16 maart 2007 over de verdeling van de middelen voor doelstelling 3 Europese Territoriale Samenwerking (27 813, nr. 27).**

Van dit overleg brengen de commissies bijgaand beknopt verslag uit.

Vragen en opmerkingen uit de commissies

De heer **Jan Jacob Van Dijk** (CDA) verzoekt de minister om op zeer korte termijn de kabinetsreactie op het Groenboek over de herziening van het consumentenacquis naar de Kamer te sturen en onderstreept daarbij het belang van tijdige procedures.

Hij is een groot voorstander van een Europese onderzoeksruimte (ERA). Welke belemmeringen moeten worden weggenomen om ervoor te zorgen dat deze onderzoeksruimte er komt? Wat is nieuw in deze aanpak? Onderzoekers kunnen immers hun werkzaamheden al via het vrije verkeer van werknemers, het vrije dienstenverkeer of via openbare aanbesteding in andere landen verrichten. Is het niet belangrijker om de aandacht op het Europese octrooi te richten om een goed werkende innovatieve en concurrerende economie te krijgen?

Is het voorstel van het Duitse voorzitterschap om kwartiermakers te belasten met de gefaseerde implementatie van een Europees Technologie Instituut (EIT) wel verstandig? De taken en bevoegdheden van een EIT zijn immers nog niet duidelijk.

Een level playing field binnen de EU is belangrijk. Er dient binnen de EU meer aandacht te worden besteed aan het terugdringen van ongeoorloofde staatssteun en het opsporen van kartelvorming.

Hij gaat ervan uit dat er over de verdeling van de INTERREG-gelden overeenstemming is met de buurlanden en de andere betrokken lidstaten. Wanneer wordt de Nederlandse steunkaart van de investeringspremieregeling (IPR) bekendgemaakt?

Mevrouw **Besselink** (PvdA) verzoekt de minister om het toezenden van de stukken te bespoedigen.

Zij steunt de benadering van het kabinet dat een Europese onderzoek- en innovatieruimte (ERIA) belangrijk is voor het versterken en behouden van de Europese concurrentiepositie. Er dient serieus te worden gekeken naar het Europese octrooi om dit te bereiken.

Wanneer wordt de kabinetsreactie op het Groenboek over de herziening van het consumentenacquis naar de Kamer gestuurd?

Zij plaatst haar vraagtekens bij een gefaseerde aanpak van de oprichting van een EIT met in de eerste fase een tijdelijke raad van bestuur. Zij deelt de zorg van het kabinet over de besluitvormingsprocedure en verzoekt de minister zich daarin zeer kritisch op te stellen. Over het selecteren van een aantal kennisinstituten, de KIC's, is zij positief.

Het is belangrijk dat niet alleen vanuit het oogpunt van de bedrijven naar het beheer van het intellectueel eigendom wordt gekeken, maar nadrukkelijk ook vanuit het oogpunt van de consumenten. Voor hen mogen geen oneigenlijke barrières worden opgeworpen. Daarom verzoekt zij de minister zich kritischer op te stellen ten opzichte van het voorstel van het Duitse voorzitterschap voor de ontwikkeling van een Intellectual Property Rights charter (IPR charter).

Waarom is de staatssteun in de EU nauwelijks verminderd?

Welke gevolgen heeft de verschuiving van 18,5 mln. van grensoverschrijdende naar transnationale samenwerking voor de grensoverschrijdende projecten? Kan de minister een tipje van de sluier oplichten van het maritieme programma?

De heer **Zijlstra** (VVD) is positief over de doelstelling om de administratieve lasten op Europees niveau met 25% terug te brengen. Hij gaat ervan uit dat hij de uitvoering hiervan zal terugzien in toekomstige stukken.

Een EIT kan voorzieningen aanbieden om Europese onderzoeksinstituten bij elkaar te brengen maar het mag zich niet tot meer dan een instituut ontwikkelen. Deze waarschuwing geeft hij nogmaals mee omdat hij het gevaar ziet van een volgend Europees lichaam.

Kan de minister aangeven hoe het kabinet de tweede pijler van het regeerakkoord, een innovatieve, concurrerende en ondernemende economie, zal invullen?

Hoe verhoudt de IPR charter zich tot deze tweede pijler?

Hij benadrukt dat de periode van 100 dagen van het kabinet moeizame vormen begint aan te nemen. Nederland wordt immers op Europees niveau gedwongen om standpunten in te nemen terwijl het kabinet er nog niet uit is.

Kan de minister inzicht geven in de staatssteun scoreboards van de Commissie? Welke landen maken zich het meest schuldig aan concurrentievervalsende maatregelen en wat zijn hiervan de gevolgen voor de Nederlandse economie?

De heer **Jasper Van Dijk** (SP) merkt op dat de stukken de Kamer laat bereiken.

Vinden de andere lidstaten de accentverschuiving van een interne markt voor onderzoek naar een Europese onderzoek- en innovatieruimte ook wenselijk?

Is een virtueel netwerk nog steeds een van de opties voor het EIT? Terughoudendheid is gewenst gezien de hoge kosten en de bureaucratie die met een EIT gemoeid is.

Wat is het Nederlandse uitgangspunt voor de IPR charter?

Wat zijn de doelstellingen van Europa voor «De interne markt in wereldwijde concurrentie»? Wil de minister zo veel mogelijk bedrijven aantrekken of spelen ook andere aspecten hierbij een rol, zoals bedrijven die maatschappelijk verantwoord ondernemen dan wel meer doen aan sociale omstandigheden? Moet de EU alleen op het punt van concurrentie een leidende rol blijven spelen of ook breder, zoals voor duurzaamheid en sociale cohesie?

Minister Koenders voor Ontwikkelingssamenwerking stelt dat export-subsidies niet alleen ten goede mogen komen van Nederlandse bedrijven, maar dat meer het accent moet worden gelegd op ontwikkelingshulp. Wat vindt de minister van Economische Zaken van deze verstandige opmerkingen?

Hoe ziet zij ten principale de landbouwsubsidies?

Antwoord van de minister

De **minister** merkt op dat de Commissie tot half juni uitstel heeft verleend om te reageren op het Groenboek over de herziening van het consumentenacquis. Naar verwachting brengt de SER volgende week zijn advies uit over het groenboek. De Kamer zal vervolgens zo spoedig mogelijk de kabinetsreactie ontvangen.

Nederland heeft zich al positief uitgelaten over de grondgedachte van een EIT. Het kan een bijdrage leveren aan de positie van Europa op het gebied van onderwijs, onderzoek en innovatie en dat kan het concurrentievermogen verhogen. Wat het kabinet betreft is en blijft het EIT een netwerkorganisatie met een zo klein mogelijk centraal apparaat. Voordat met het voorstel van het Duitse voorzitterschap voor een gefaseerde implementatie van het EIT akkoord kan worden gegaan, moet duidelijk zijn hoe de besluitvorming in de tweede fase plaatsvindt, wat de rol van de Commissie, de Raad en het Europese Parlement is, wat de gevolgen zijn voor de begroting en wat het mandaat van de tijdelijke raad van bestuur en het EIT is. De minister zal deze vragen opnieuw inbrengen. Zij deelt de kritische houding ten opzichte van de tijdelijke kwartiermakers. Het is van belang kritisch te blijven op de bureaucratie en op het verwezenlijken van een nieuw instituut zonder dat de meerwaarde duidelijk is. Het omzetten van onderzoeksresultaten naar innovaties is een van de bepalende succesfactoren van een kenniseconomie. Daarom zal de minister blijven benadrukken dat het niet alleen om een interne markt voor onderzoek gaat maar om een Europese onderzoek- en innovatieruimte (ERIA). De consultatietermijn die de Europese Commissie voor dit groenboek stelt is 31 augustus. Het kabinetsstandpunt over het groenboek over de ERA zal half juni worden toegestuurd. Deze tijd is nodig om de Nederlandse belanghebbenden te consulteren.

De Commissie legt de nadruk op zes aspecten waar verbeteringen nodig zijn: de werking van de arbeidsmarkt voor onderzoekers, de onderzoeksfaciliteiten van wereldklasse, het versterken van de onderzoeksinstituten, het delen van kennis, het optimaliseren van de onderzoeksprogramma's en internationale samenwerking met derde landen. Voor zover nu duidelijk is, is er in het kader van dit groenboek geen sprake van onderzoeksopdrachten. Dat loopt via de kaderprogramma's. Op projectvoorstellen voor de kaderprogramma's zijn de aanbestedingsregels niet van toepassing. Ze gelden wel als een onderzoek wordt uitbesteed. Het kabinet blijft streven naar het gemeenschapsoctrooi, maar er zijn nog twee andere prioriteiten. Dat zijn de vertalingenproblematiek en het Europese systeem voor de geschillenbeslechting. Op het terrein van het gemeenschapsoctrooi wordt weinig voortgang geboekt. Voor de vertalingproblematiek en het Europese systeem voor de geschillenbeslechting is wel een oplossing voorhanden, dus daar zet de minister als eerste stap liever op in.

Alle lidstaten onderschrijven dat onderzoek en innovatie in het kader van

de Lissabondoelstellingen nodig is. Het Verenigd Koninkrijk is wat terughoudender. Polen heeft eerder andere elementen willen inbrengen zoals cohesie in plaats van excellentie. Ook de Europese Raad sprak zich eerder dit voorjaar uit voor de Europese benadering van het innovatiebeleid: niet alleen onderzoek, maar ook de link naar het innovatiebeleid.

Er is terecht aandacht gevraagd voor de aansluiting op de tweede pijler van het regeerakkoord. Het kabinet zal de relatie met Europa blijven leggen. Dat geldt overigens niet alleen voor de tweede pijler. In het coalitieakkoord staan duidelijke passages over Europa. Begin mei zal de uitwerking op dit punt aan de Kamer worden gestuurd.

De minister verwelkomt discussie over de verbetering van kennisoverdracht tussen universiteiten, kennisinstellingen en het bedrijfsleven. Zij is benieuwd naar de uitwerking van het voorstel van het Duitse voorzitterschap voor de ontwikkeling van een IPR charter. Het voorstel dient aan een aantal randvoorwaarden te voldoen: het moet vrijwillig van karakter zijn, niet te gedetailleerd en er moet ruimte zijn voor de verschillende afwegingen die vaak om maatwerk vragen. Dat betekent dat het wezenlijk wordt gedragen door alle stakeholders en daar horen ook de consumenten bij. Het moet ook aansluiten bij de bestaande nationale behoefte en het richtsnoer.

De leidende rol van de EU mondiaal gaat verder dan alleen concurreren op basis van concurrentievermogen. De interne markt is het symbool van de bereidheid van de Europese lidstaten om samen te werken. De interne markt heeft juist geleid tot de opstelling van regels en normen voor bijvoorbeeld productveiligheid en milieu die wereldwijd een inspiratiebron vormen.

Een goed functionerende interne markt is van groot belang. Waar onvoldoende sprake is van een level playing field moeten de barrières worden aangepakt. Voorbeelden hiervan zijn de energie- en telecommunicatiesector. Staatssteun kan ertoe leiden dat de interne markt niet goed functioneert. Het actieplan staatssteun van Commissaris Kroes dringt aan op minder en effectiever in te zetten staatssteun. De lidstaten moeten bekijken of staatssteun het juiste instrument is om in te zetten. Wordt daartoe besloten, dan dient voor de minst verstorende vorm te worden gekozen. Nederland steunt de Commissie in verdere pogingen staatssteun terug te dringen. Het ingediende actieplan is een routebeschrijving voor de hervorming van de staatssteun. Hierbij is van belang dat het niet leidt tot verzwaring van de administratieve lasten en de toepassing van de regels dient op gelijke wijze in alle lidstaten gewaarborgd te zijn.

De regionale steunmaatregelen voor de periode 2007–2013 zullen beperkter zijn dan in de periode 1999–2006. Vorige week is het voorstel voor de steunkaart aan de Kamer gestuurd. Zonder tegenbericht stuurt de minister eind april het voorstel naar de Commissie.

Nederland verschuift 9,85% van de middelen van grensoverschrijdende naar transnationale samenwerking. De reden hiervoor is dat het laatste onderdeel sterk gekort is als gevolg van de onderhandelingen over de Financiële Perspectieven. Er blijft voldoende geld over voor de grensoverschrijdende programma's. De verdeling van de middelen is vastgesteld na overleg met de betrokken overheden in Nederland en de verantwoordelijke overheden in Duitsland en België. De programma's worden op dit moment opgesteld. De verwachting is dat de meeste grensoverschrijdende programma's begin maart 2007 bij de Europese Commissie worden ingediend. Het maritieme programma zal later volgen. Opsporing van kartelvorming is noodzakelijk. Commissaris Kroes wil een deel van de opgelegde boetes inzetten om additioneel ambtenaren in te huren om daarmee meer zaken af te handelen. De consequentie hiervan is dat dit deel van de boetes niet langer terugvloeit naar de lidstaten als korting op hun bijdrage aan de EU. De Europese Commissie is gevraagd om te bekijken of die inzet van extra ambtenaren op een andere manier bereikt kan worden.

De uitspraken van minister Koenders zijn in lijn met het coalitieakkoord. Binnenkort ontvangt de Kamer de antwoorden op de gestelde Kamervragen.

Voorafgaande aan de Mid Term Review zijn geen uitspraken te verwachten over de landbouwsubsidies.

De minister zal de vragen over de staatssteun scoreboards van de Commissie schriftelijk beantwoorden.

De voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken,
Kraneveldt-van der Veen

De voorzitter van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
Van de Camp

De adjunct-griffier van de vaste commissie voor Economische Zaken,
De Veth